

روش جستجوی مقالات علمی – معرفی بهترین موتورهای جستجوی آکادمیک

• **آموزش آکادمیک**, **پایان نامه نویسی**, **عمومی**, **مقاله نویسی**

• **آموزش مقاله نویسی**, **جستجوی مقالات علمی**, **گوگل اسکالر**

•

یکی از دغدغه‌های اصلی دانشجویان، به‌ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی، همواره نحوه‌ی دسترسی و خواندن مقالات علمی معتبر بوده است. زیرا دانشجویان برای تمامی وظایفی که در طول عمر آکادمیک خود با آن مواجه هستند، از انجام یک تحقیق علمی گرفته، تا خواندن مقالات مرتبط با یک سیلابس درسی، تا نگارش و چاپ مقاله علمی در کنفرانس‌ها یا ژورنال‌های داخلی یا بین‌المللی تا در نهایت انتخاب موضوع و نوشتن پایان‌نامه در مقاطع کارشناسی ارشد یا دکتری، دانشجویان و محققین نیازمند انتخاب موضوع مناسب تحقیق هستند و قدم نخست انتخاب موضوع تحقیق به‌منظور انجام مناسب تمامی اقدامات ذکر شده، جستجو و یافتن مقالات علمی معتبر می‌باشد. اما از آنجایی که در هیچ درس یا مرجعی روش جستجوی مقالات علمی آموزش داده نمی‌شود، اجرای این مهم اکثراً با مشکلات فراوانی روبه‌رو خواهد شد. ترجمانو در این پست قصد معرفی ۳ موتور قدرتمند جستجوی مقالات آکادمیک را برای استفاده‌ی صحیح تمامی دانشجویان و پژوهشگران را دارد.

(1) Google Scholar - گوگل اسکالر) جامع‌ترین و سریع‌ترین روش

جستجوی مقالات علمی – ابر موتور جستجوی علمی شرکت گوگل

گوگل اسکالر) که با اشتباه گوگل اسکولار نیز تلفظ می‌شود) را می‌توان سریع‌ترین و آسان‌ترین روش جستجوی مقالات علمی دانست. این سرویس، خدمتی از جانب غول جستجوگر جهان یعنی گوگل است که به‌صورت تخصصی برای یافتن مقالات، کتاب‌ها و مجلات علمی و تخصصی توسعه داده شده است. در گوگل اسکالر علاوه‌بر امکان دسته‌بندی اسناد علمی و پژوهشی بر اساس موضوعات، می‌توان آن‌ها را براساس موسسات و نهادهای منتشر کننده، نویسندگان، نشریه و تاریخ انتشار جستجو کرد. هم‌چنین امکان جستجو در عنوان و یا در همه‌ی اطلاعات مقاله در گوگل اسکالر وجود دارد.

برخلاف موتور جستجوی جامع گوگل که برای مرتب کردن نتایج جستجو از الگوریتم‌های پیچیده‌ای استفاده می‌کند، در موتور جستجوی آکادمیک «[Google Scholar](https://scholar.google.com)» تعداد ارجاعات به مقاله، رتبه‌ی آن مقاله را در نتایج جستجو

تعیین می‌کند و همچنین می‌توان ترتیب نتایج را با کمک فیلترهای زمانی تغییر داد. امکانات و سرویس‌های دیگر گوگل با سرویس گوگل اسکالر یکپارچه و هماهنگ شده‌اند. برای مثال پس از ورود با حساب کاربری گوگل خود می‌توانید مقالات مورد علاقه‌تان را برای مطالعه در زمانی دیگر نشانه‌گذاری (bookmark) کنید؛ یا این که برای دریافت عناوین مقالات جدید درباره‌ی کلمه کلیدی خاص در ایمیل خود از سرویس اعلان یا Alert گوگل استفاده کنید. اگر با روش‌های جستجوی منابع آکادمیک آشنایی کافی ندارید و تازه کار هستید، توصیه‌ی ما به شما این است که حتماً از این سرویس استفاده کنید تا ببینید به واسطه‌ی سخاوت غول قدرتمند موتورهای جستجو، آموختن روش جستجوی مقالات علمی از آب خوردن نیز آسان‌تر شده است!

۲) Scopus (اسکوپوس) یکی از قدرتمندترین فرا موتورهای جستجوی علمی – محصول انتشارات الزویر

دومین روش جستجوی مقالات علمی، استفاده از موتور قدرتمند جستجوی انتشارات الزویر به نام [Scopus](#) می‌باشد. اسکوپوس بزرگ‌ترین پایگاه داده‌ی استنادی و چکیده‌نویسی از مجلات علمی، کتاب‌ها و مجموعه مقالاتی است که آن‌ها را به صورت ویرایش شده و طبقه‌بندی شده در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد. این وب‌گاه مجموعه‌ی جامعی از نتایج پژوهش‌ها و مقالات منتشر شده در سطح جهانی در زمینه‌های علم و فناوری، پزشکی، علوم اجتماعی، هنر و علوم انسانی، را با کمک ابزارهای هوشمند خود مورد کاوش و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد و در قالب‌های متفاوت (آمار و نمودارهای بصری) به تصویر می‌کشد.

عناوین پژوهشی مشترک و میان‌رشته‌ای هر ساله به طور فزاینده‌ای در حال افزایش است، با کمک اسکوپوس شما می‌توانید مطمئن باشید که هیچ یک از تحقیقات انجام شده درباره‌ی موضوع مورد نظر خود را (که در سراسر دنیا انجام می‌گیرند) از دست نمی‌دهید.

محققان بر این واقعیت که پیگیری تحقیقات کاری بسیار پیچیده است، واقف هستند. پیدا کردن نتایج صحیح در جستجوی مقالات مهم است و به همان اندازه کشف روندها، منابع و نهادهای همکار، تاریخ مقالات، میزان اعتبار و ... نیز مهم است. اسکوپوس با تجزیه و تحلیل نتایج امکان انتخاب بهترین مقالات با توجه به معیارهای مختلف را برایتان مهیا می‌سازد.

اسکوپوس امکان جستجوی پیشرفته را برای بیش از ۵۷ میلیون رکورد مقاله موجود در دیتابیس خود فراهم

می‌آورد. علاوه بر بخش جستجوی اصلی امکان جستجو بر اساس یک نویسنده یا گروهی از نویسندگان، میزان مقالات و سطح علمی نویسنده، محدود کردن دامنه جستجو با استفاده از کدهای موضوعی و امکاناتی دیگر برای بهبود نتایج، از ویژگی‌های این موتور سرچ علمی بسیار قدرتمند محسوب می‌شود.

علاوه بر بخش جستجوی پیشرفته، اسکوپوس در جهت کمک به استفاده‌س مطلوب از منابع تحقیقاتی، امکانات دیگری را نیز برای کشف مقالات مورد نیازتان فراهم کرده است که از آن میان می‌توان به امکان دریافت اعلان نسبت به مقالاتی که تازه منتشر می‌شود، اشاره کرد. با استفاده از این قابلیت کاربران می‌توانند برای دریافت مقالات جدید در رابطه با کلیدواژه یا موضوعی خاص و یا حتی مقاله‌ای جدید از نویسنده‌ی مورد نظر، محققان و اساتید می‌توانند با ایجاد یک اعلان در این موتور جستجوی آکادمیک قدرتمند، نسبت به آخرین مقالات و تحقیقات منتشر شده در رابطه با موضوع مدنظر، به راحتی اطلاع پیدا کنند.

امکان مرور لیست کتاب‌ها، مقالات و مجلات علمی به ترتیب الفبایی در اسکوپوس برای کاربران محیا شده است، همچنین کاربران می‌توانند لیست‌های مختص به خود را با نشانه‌گذاری اسناد موجود ایجاد نمایند و بعدها به تجزیه و تحلیل این لیست پردازند.

همچنین امکان مشاهده‌ی مقالات رفرنس یک مقاله و همچنین مقالاتی که از مقاله مورد نظر شما به عنوان رفرنس استفاده کرده‌اند نیز وجود دارد. امکانات خاص دیگری چون مشاهده مقالات منتشر شده در شهری خاص نیز در اسکوپوس فراهم شده است.

Scopus ابزارهایی برای تجزیه و تحلیل آماری مقالات را نیز در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد. برای مثال برای درک معیارها در نتایج جستجو به تجزیه و تحلیل بصری آن‌ها بر اساس سال، منبع، نویسنده، موسسات تحقیقاتی، کشور یا منطقه، نوع سند و موضوع پرداخته می‌شود.

امکان مقایسه‌ی ۱۰ ژورنال به صورت همزمان براساس معیارهای مربوطه نیز از بخش‌های جذاب این موتور سرچ آکادمیک می‌باشد. یکی دیگر از ابزارهای تحلیلی اسکوپوس، ماژولی تخصصی است که برای ارزیابی مقالات توسعه یافته است. در این ماژول که آن را می‌توان برای صفحه مقالات فعال کرد، میزان تعامل جامعه علمی با مقاله را بر اساس معیارهای مختلف می‌توان به صورت نمودارها و آمار بصری مشاهده کرد.

برای بخش نویسندگان می‌توان تجزیه و تحلیل میزان ارجاعات و نقل قول‌ها به مقالات یه نویسنده، همکاری با موسسات مختلف، میزان مقالات در سیر زمان و دیگر شاخص‌ها را به صورت آماری مشاهده کرد.

آنچه اسکوپوس را از دیگر موتورهای جستجوی آکادمیک متمایز می‌سازد، این است که این سرویس به خودی خود نمایه‌ای از تمامی مستندات علمی به حساب می‌آید. در حقیقت این محصول هم‌چون سرویس (Web of

Science) شرکت تامپسون روتیز که اقدام به نمایه‌کردن ژورنال‌های علمی معتبر، موسوم به ISI، می‌کند؛

اسکوپوس نیز دارای نمایه‌ای مجزا از بسیاری از ژورنال‌ها و کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی است. از طرفی، برخلاف دیگر رقبای خود، این سرویس توسط یکی از معتبرترین و قدیمی‌ترین ناشران علمی بین‌المللی یعنی الزویر، توسعه داده شده است. بنابراین می‌توان این امید را داشت که امکانات و روش‌های جستجوی مقالات علمی در این موتور بسیار قدرتمندتر از دیگر سرویس‌های مشابه باشد. اما شاید مهم‌ترین ضعف آن نسبت به رقا، این باشد که استفاده از خدمات

این موتور منوط به تهیهی حق اشتراک و پرداخت هزینه توسط مراکز تحقیقاتی و آکادمیک هست، و بنابراین نمی‌توان به‌سادگی و به‌طور رایگان از خدمات این جستجوگر بسیار محبوب، استفاده کرد. اگرچه بسیاری از دانشگاه‌های ایران چندسالی است که به‌علت مشکلات و موانع مالی و ارزی امکان تهیهی حق اشتراک این سرویس را ندارند، اما توصیه‌ی ما به کسانی که می‌خواهند به‌طور جدی و حرفه‌ای اقدام به مقاله‌نویسی کنند، این است که از راه‌های میان‌بر، حساب کاربری را برای این سرویس تهیه کنند، تا بتوانند از امکانات بسیار این موتور جستجوی قدرتمند آکادمیک، کمال بهره را ببرند.

۳) Academic Search - آکادمیک سرچ) رقیبی نسبتاً تازه‌وارد در بازار موتورهای جستجوی علمی - محصولی از شرکت مایکروسافت

یکی از دیگر سرویس‌هایی که باید از آن به‌عنوان روشی برای جستجوی مقالات علمی یاد کرد، سرویس [Academic Search](#) مایکروسافت می‌باشد. این سرویس بر اساس الگوریتم جستجوی [Object-level](#) ([Vertical Search](#)) که یکی از روش‌های نوین مورد استفاده در فراموتورهای جستجو است، توسعه یافته است. در حقیقت موتور آکادمیک سرچ مایکروسافت شبکه‌ای معنایی متشکل از اطلاعات کتاب‌شناختی (متادیتا یا فراداده) برای مقالات علمی منتشر شده در مجلات، کنفرانس‌ها و نیز مقالات پژوهش‌گران و موسسات علمی و دانشگاهی است. مایکروسافت این سرویس را در سال ۲۰۱۴ منتشر کرده است و در تلاش است تا آن را به اولین دستیار پژوهشی کاربران خود تبدیل کند. در راستای این هدف اخیراً مایکروسافت به توسعه‌ی الگوریتم معنایی این موتور جستجو پرداخته است و اذعان دارد که این روش نتایج جستجوی مرتبط و گسترده‌تری را ارائه می‌دهد. سرویس [Microsoft Academic Search](#) مدعی است که بیش از ۸۰ میلیون مقاله و ژورنال را تحت پوشش خود قرار داده است. مایکروسافت آکادمیک مقالات را براساس موسسات آموزشی، دانشگاه‌ها، محققان و نویسندگان مقالات، کنفرانس‌ها و ژورنال‌ها و نیز زمان انتشار مقالات دسته‌بندی می‌کند. همچنین نتایج جستجو را می‌توان بر اساس ارتباط با کلید واژه‌ی جستجو، تاریخ انتشار مقاله و تعداد ارجاعات به آن مقاله مرتب کرد. بنابراین می‌توان گفت که یکی از روش‌های آسان و رایگان جستجوی مقالات علمی استفاده از امکانات شرکت مایکروسافت است که برای رقابت با غول گوگل، اقدام به توسعه‌ی این سرویس کرده است.

